

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

A Társadalmi Bizalom és Jogrendszer Kapcsolata Nagy-Britannia Esetén Keresztül

Hodosi Anett

Témavezetők: Dr. Györffy Dóra, egyetemi docens

Dr. Gilányi Attila, egyetemi docens



Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Kar
Közgazdaságtudományi Doktori Iskola
„Versenyképesség, Globalizáció és Regionalitás” doktori program

Debrecen
2014

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
Köszönetnyilvánítás	3
1. Előzmények	4
2. Bevezetés és Kutatási Kérdés	4
2.1. Hipotézisek.....	7
3. Módszertan	8
4. Az Értekezés Szerkezete.....	11
5. Következtetések és az Értekezés Tézisei.....	12
5.1. Tézisek	17
6. Lehetséges Jövőbeli Kutatási Irányok	19
Irodalomjegyzék	20
A Szerző Tudományos Tevékenysége.....	23

Köszönetnyilvánítás

Szerencsésnek érzem magam, hogy számos kiváló egyetemi oktatótól tanulhattam doktori tanulmányaim során. Rendkívül hálás vagyok két témavezetőmnek, Gyórfy Dórának és Gilányi Attilának, akik a legnehezebb időkben is támogatták a kutatásomat, illetve akik mindig előremutató és nélkülözhetetlen tanácsokkal láttak el.

Egyúttal köszönettel tartozom Csaba Lászlónak, Mustó Istvánnak, Láng Eszternek és Hámori Baláznak az évek során tőlük kapott útmutatásért.

Külön köszönet illeti meg a PhD-programban résztvevő két hallgatótársamat – Orosz Ágnes és Balkay Diánát –, akiknek a véleményét mindig nagyra értékeltem.

Doktori tanulmányaim utolsó két évében alkalmam nyílt számos kutatási projekteken részt venni az angliai Sheffield-i Egyetem Interdisciplinary Centre of the Social Sciences központban Colin C. Williams vezetésével. Az itt szerzett tapasztalatok felbecsülhetetlen értékűnek bizonyultak a disszertáció befejezésében.

Egyúttal abban a szerencsében volt részem, hogy egy hónapot a svédországi Göteborg-ban, a Quality of Government Inttitute-ban tölthettem. A Bo Rothstein-nel és Staffan Kumlin-nal folytatott eszmecserek nem csupán rendkívül élvezetesek voltak, hanem a kutatási témával kapcsolatos elképzeléseim újragondolására is készítettek. Hatalmas köszönet illet meg minden, az intézetnél dolgozó munkatársat a meleg fogadtatásért és az elengedhetetlen tanácsokért.

A kutatást az Európai Unió és Magyar Állam egyaránt támogatta, illetve az a TÁMOP-4.2.4.A/ 2-11/1-2012-0001 ‘Nemzeti Kiválóság Program’ keretében az Európai Szociális Alap társfinanszírozásában részesült. Az értekezés megírásához nélkülözhetetlennek bizonyult a Balassi Intézet pénzügyi támogatása, amely rövid és hosszú távú Campus Hungary ösztöndíjak formájában valósult meg.

Végül, de nem utolsó sorban szeretném megköszönni családomnak, és elsősorban szüleimnek, valamint vőlegényemnek, Matthew-nak soha nem szűnő támogatását és szeretetét.

1. Előzmények

A disszertáció célja, hogy megmutassa a jogrendszer és társadalmi bizalom viszonyában meghúzódó mechanizmusokat és feltárja a jogrendszer társadalmi bizalom-növelő hatását gátló főbb elemeket.

Érdeklődésem az iránt, hogy a társadalmi bizalom hogyan befolyásolja mindennapi életünket, egyetemi tanulmányaimra nyúlik vissza. Az első könyv, amit e tárgykörben volt szerencsém olvasni, HÁMORI BALÁZS *Érzelemgazdaságtan* (HÁMORI, 2003) című műve volt. Maga a könyv lebilincselő olvasmányoknak bizonyult, ami nyomán még többet szerettem volna megtudni a témáról.

Később figyelmem a gazdasági elemzés matematikai aspektusaira irányult, mely az évek során számos konzultációhoz vezetett GILÁNYI ATTILÁ-val.

A jogrendszer, valamint annak a társadalmi bizalommal kapcsolatos összefüggései iránt mutatott kíváncsiság viszont a GYÖRFFY DÓRÁ-val folytatott beszélgetések eredménye, melyeknek köszönhetően egy teljesen új kutatási területet nyílt meg előttem.

A doktori értekezés a velük való, hosszú távú együttműködés közvetlen eredménye.

2. Bevezetés és Kutatási Kérdés

A társadalmi bizalomra a kutatók már jóval a legutóbbi gazdasági válság előtt széles körben úgy tekintettek, mint amely a gazdasági növekedés, a hatékony kormányzás és szubjektív jólét kritikus feltétele.

A bizalom az egyén szintjén kedvezőbbé teszi a demokratikus intézmények iránti véleményt, fokozza a politikában való részvétel valószínűségét, az embereket toleránsabbá teszi egymás iránt (USLANER, 2002; DELHEY – NEWTON, 2005; ROTHSTEIN, 2011). Társadalmi léptékben a bizalom összefüggésben áll a demokratikus intézmények nagyobb számosságával, az egyenlőtlenségek, bűnözés és korrupció alacsonyabb szintjével, valamint az erőteljesebb növekedéssel (LEVI, 1998; ROSE-ACKERMAN, 2001; USLANER, 2002; KEEFER – KNACK, 2005; ROTHSTEIN, 2011).

A társadalmi bizalom informális intézményként is értelmezhető (NORTH, 1991; DELHEY – NEWTON, 2005; ROTHSTEIN, 2011), “így mint a társadalmi szolidaritás forrása, a meggyőződések olyan rendszerét alakítja ki, melyben a társadalom különféle csoportjai osztoznak a közjó biztosítása iránti felelősségben.” (ROTHSTEIN, 2011:147).

A társadalmi bizalom gazdasági fontossága a társadalmi csapdák problémájában gyökerezik, amely a fogolydilemma játék keretei között értelmezhető. Az olyan helyzetekben, amikor az érintett piaci szereplők mindegyikének haszna származna az együttműködésből, de annak költségei vannak, a mindenki számára lehető legjobb végeredmény nem valósítható meg bizalom nélkül, mivel a potyázás kockázatként jelentkezik. A szabálykövetés és a korrupciótól való tartózkodás nem jó stratégia, amennyiben mi vagyunk az egyetlenek, akik így járnak el. Mi fizetjük meg az árát, miközben mások élvezik annak gyümölcseit.

A helyzetben rejlő bizonytalanság úgy oldható fel, ha a felek bíznak egymás elkötelezettségének a hitelességében. Gazdasági és tranzakciós szempontból az általunk nem ismert emberekbe vetett bizalom számít a leginkább. Ezért fontos megkülönböztetni a partikuláris és általános bizalmat (USLANER, 1999:126-127). Az előbbi “az olyan egyének sűrűn szőtt hálójából eredhet, akik függenek egymástól, továbbá egymással ismétlődő interakciókban vesznek részt” (LEVI, 1998). Ezt nevezi FUKUYAMA (1995a) családi bizalomnak. Másrészről, amikor nem rendelkezünk a másik fél kapcsán előzetes ismeretekkel, akkor csak általános bizalomról, vagy másképpen társadalmi bizalomról beszélhetünk.

Kezdetben az interperszonális bizalom a családon belülről származik, ez ugyanis a másokkal való interakciók elsődleges forrása. Később az egyénekre hatással lehetnek a szélesebb körben vett közösség tagjai, valamint ennél is általánosabban a nem családi típusú normák. Mindezen külső hatások segítenek kialakítani a bizalom légkörét a családon kívül, majd hozzájárulnak a társadalmi bizalom megteremtéséhez (WHITELEY, 2000).

A szakirodalom széles körben foglalkozik a társadalmi bizalom kérdéskörével, valamint annak eredetével a társadalmi tőkére vonatkozó kutatások részeként. E tekintetben két elméleti megközelítés különböztethető meg: az egyik érdeklődésének a homlokterében a társadalom és az önkéntes szerveződésekben való részvétel szintje áll (PUTNAM, 1993; FUKUYAMA, 1995b), míg a másik a formális intézményi háttér jelentőségét hangsúlyozza a társadalmi bizalom megteremtése terén (LEVI, 1998;

ROTHSTEIN, 2005). Mivel az első elméletet kritizáló kutatók közül sokan (DELHEY – NEWTON, 2005; USLANER, 1999; ROTHSTEIN, 2011) arra jutottak, hogy nincs egyenes összefüggés az önkéntes tagság és a társadalmi bizalom között, jelen kutatás keretei között az intézményi megközelítésre támaszkodunk, és az elemzést ebben a keretben végezzük.

Tekintettel arra, hogy a formális és informális intézmények egymásba fonódnak, az egyik nem változtatható meg a másikra gyakorolt hatás nélkül (HODGSON, 1998; AOKI, 2007; BOETTKE ET AL., 2008).

Az új formális intézmények tartós fennmaradása nagyban függ a múlttól, valamint a „métiszhez” való közelség szintjétől, mely “az informális gyakorlatok és elvárások azon összességére utal, mely lehetővé teszi az etnikai csoportok számára sikeres kereskedelmi hálózatok kialakítását” (BOETTKE ET AL., 2008:9) Ha a formális változások összhangban vannak a helyi informális háttérrel, a hosszú távú hatások biztosíthatók.

A társadalmi bizalom szempontjából fontos megkülönböztetni a demokratikus intézmények képviseleti és jogi-közigazgatási aspektusait (ROSE-ACKERMAN, 2001; ROTHSTEIN, 2005). ROTHSTEIN (2005) rámutatott, hogy Svédországban a társadalmi bizalom és a társadalmi intézményekbe vetett bizalom közötti pozitív korreláció csak a végrehajtó intézmények esetében valósul meg, míg ez a képviseleti vagy politikai intézmények esetében hiányzik. ROTHSTEIN érveiben arra is kitért, hogy a rule of law többet számít az oktatásnál, illetve az önkéntes szervezetekben való részvételnél, amikor társadalmi bizalom meglétéről van szó. ROTHSTEIN megállapításaival összhangban LA PORTA ET AL. (1997) 140 országban mutatta ki, hogy a társadalmi bizalom szintje pozitívan korrelál a jogi intézmények hatékonyságával és a közigazgatás minőségével.

ROTHSTEIN megállapítása szerint pozitív kapcsolat áll fenn a jogi intézmények és a társadalmi bizalom között. Először is a jogrendszer speciális célja a társadalomban élő emberek kötelezettségvállalásainak a kikényszerítése. Másodsorban pedig, ha az emberek hisznek abban, hogy a jogérvényesítéssel megbízott hatóságok hatékonyan működnek, akkor az az ésszerű következtetés, hogy a jogrendszer megtalálja és megbünteti a kötelezettségeket nem teljesítőket (LEVI, 1998; ROTHSTEIN, 2005:112; ROTHSTEIN, 2011). A megbízható intézmények létrehozásában az intézmények két jellemzője játszik döntő szerepet, nevezetesen a pártatlanság és a hatékonyság. (LEVI, 1998, ROTHSTEIN – STOLLE, 2003; ROTHSTEIN, 2005)

Minél pártatlanabb és hatékonyabb a jogrendszer, annál szélesebb körű a törvények elfogadottsága és betartása. Egyrészt ez csökkenti a tranzakciós költségeket; másrészt fokozza a társadalmi bizalmat, ami tovább mérsékli a kereskedelemmel összefüggő kiadásokat. A magasabb szintű társadalmi bizalom nyomán kevésbé van szükség komplikált szabályozásokra, mely ösztönzést teremt a jogrendszer még átláthatóbbá és hatékonyabbá tételére.

A várakozásunk tehát az, hogy amikor a fenti összefüggéseket vizsgáljuk 24 európai uniós tagállamban, kiemelkedő színvonalon működő jogi intézményeket találunk magas szintű társadalmi bizalommal párosulva. Ennek a várakozásnak mindegyik ország megfelel, kivéve Nagy-Britanniát, amely anomáliaként viselkedik. A rule of law szülőhazájában (BINGHAM, 2010:10-25; FUKUYAMA, 2012:326) a kiemelkedő jogintézményi minőség szokatlanul alacsony szintű társadalmi bizalommal párosul. Mindez egy elgondolkodtató eset, mely azt sugallja, hogy a kiváló színvonalú jogi keret szükséges, de nem elégséges feltétele a társadalmi bizalom kialakulásának.

Felvetődik tehát a kérdés, hogy milyen egyéb tényezők szükségesek a 'jó' intézmények mellett ahhoz, hogy az emberek általánosságban véve bizalommal legyenek egymás iránt.

2.1. Hipotézisek

Az értekezés célja, hogy feltárja a jogrendszer és társadalmi bizalom viszonyában megnyilvánuló mechanizmusokat és megmutassa a jogrendszer társadalmi bizalom-növelő hatását gátló főbb elemeket.

Mindezt egy új elméleti keretben, a társadalmi struktúra keretben végzi. FUKUYAMA (2000) és WOOLCOCK (1998:172) munkáira alapozva, illetve a külső jogérvényesítés lehetőségét is vizsgálva olyan társadalmi szerkezeti keretet hoztunk létre, melynek része a bizalom hatósugara, valamint a közösségen belüli és közösségen kívüli kapcsolatháló szintje. Mindez lehetővé tette a bizalom különböző formáinak elemzését, továbbá annak vizsgálatát, hogy szükség van-e formális külső jogérvényesítésre.

A társadalmi szerkezeti keret alapján megállapítható, hogy a társadalmi bizalom lecsökken, amikor a társadalmi távolság etnikai vagy faji szempontokra visszavezethetően nőnek (ZAK – KNACK, 2001).

Ennek eredményeként azzal a javaslattal élünk, hogy folytassuk az esettanulmányt beágyazott, eseten belüli elemzés formájában, aminek a homlokterében két alnépesség áll: a kisebbségi etnikai csoportok és a többségi etnikai csoport. Ennek alapján az alábbi hipotézisek helyességét vizsgáltuk a disszertáció további részében.

H₁ A kisebbségi etnikumok szegénységnek való kitettsége magasabb szintű, mint a többségi etnikumok esetében.

H₂ A kisebbségi etnikai csoportok földrajzi és társadalmi-gazdasági koncentrálódása az etnikailag nagymértékben diverz területeken történő életvitellel párosulva korlátozza a kisebbségi etnikai csoportok közösségen kívüli hálózatát, mely csökkenti a kisebbségi etnikumok társadalmi bizalom szintjét.

H₃ Nyelvi akadályok hátráltatják a kisebbségi etnikai csoportokat, melyek növelik a társadalom fragmentációját.

H₄ A pártatlan jogrendszerhez való hozzáférés limitált a kisebbségi etnikai csoportok esetében.

3. Módszertan

Célkitűzéseink teljesítése érdekében a vizsgálat elvégzését a tudományos realizmus keretében végeztük. Maga az elmélet az 1970-es években született, és célja olyan mechanizmusok leírása, melyek a mindennapi ok-okozati összefüggésekért felelnek. (MCDERMOTT, 2002:38).

Ennél pontosabban megfogalmazva az esettanulmányokra alapozó vizsgálati módszert alkalmazzuk, amely a lehető legjobb eljárás az összetett társadalmi jelenségek megértésére. Lehetővé teszi a kutató számára, hogy mélyebben elemezze a “valós életben előforduló események holisztikus és értelmezhető jellemzőit.” (YIN, 2009:4).

Az esettanulmányok típusát illetően különbséget tehetünk az egyedi és többszörös esettanulmányok között. Bár sokszor az esettanulmányt, mint vizsgálati módszert a kvalitatív vizsgálati kerettel hozzák összefüggésbe, az mennyiségi eljárásokra is kiterjedhet.

A kutatási terv öt fő összetevőből áll. Az első a kutatási kérdés, vagyis: ‘Hogyan befolyásolja a jogrendszer a társadalmi bizalmat?’ Az elméleti háttérre alapozva a jogrendszer két fő jellemzőjét elemezzük: a pártatlanságot és hatékonyságot.

A rendelkezésre álló adathalmazok jelentette korlátok miatt a Pearson-féle korrelációt 24 EU tagállam esetében elemezzük a jogrendszer és a társadalmi bizalom között fennálló kapcsolat tekintetében. Ugyanezen mintán klaszter analízis elvégzése is sor kerül. Mindezek eredményeképpen választjuk ki az elemzési egységet, vagyis így határozzuk meg, hogy mi legyen a vizsgálandó eset. Az elemzésből Nagy-Britannia kritikus esete emelhető ki.

A kritikus esetekre koncentráló vizsgálati módszer alkalmazását először HARRY ECKSTEIN (1975) javasolta. ECKSTEIN szerint a kritikus esetnek “jól kell illeszkednie az elmélethez, amennyiben a kutató meggyőződése, hogy az elmélet érvényes, vagy pedig pont fordítva, a kritikus esetnek nem szabad jól illeszkednie az elmélethez” (ECKSTEIN, 1975:118).

A hagyományos megközelítésben valamely eset kritikus, ha ‘az adott esettel összefüggő tények döntő jelentőségűek valamely elmélet megerősítése vagy elvetése szempontjából.’ (GERRING, 2007:231)

YIN (2007) szerint öt érv különböztethető meg, amely alapján az egyedi esettanulmány alkalmas vizsgálati módszerré válik. Amikor az eset lényege egy jól kidolgozott elmélet tesztelése, az egyedi esettel igazolható, megkérdőjelezhető, vagy kiterjeszhető az elmélet. Továbbá az egyedi eset segíthet meghatározni az elmélet helyességét, illetve hogy relevánsak lehetnek-e alternatív magyarázatok (YIN, 2007:47)

A második érv az egyedi esettanulmány használatára, amikor extrém vagy különleges eset merül fel. Szintén megalapozott ennek a módszernek a használata amennyiben egy tipikus eset kerül azonosításra.

További érvek közé tartoznak az olyan megközelítések, amikor az egyedi eset revelatív, vagy pedig longitudinális esetnek minősül.

Amikor az ok-okozati hipotézis jól megalapozott az elméleti irodalomban, a kritikus eset célja nem a hipotézis igazolása vagy elvetése, hanem annak tisztázása. Pontosabban az ok-okozati mechanizmusok megmagyarázása (GERRING, 2007:238).

Mivel az esetünkben már ismert, hogy milyen ok-okozati kapcsolat áll fenn a jogrendszer és a társadalmi bizalom között, továbbá tudjuk, hogy az összefüggés tekintetében mi a helyes vagy helytelen előrejelzés, az értekezés vizsgálati módszerként az úgynevezett „causal pathway” esettanulmányt használja.

Az EU-24 országok összehasonlító vizsgálata alapján Nagy-Britannia esete azonosítható mint elemzési egység. A széles körű elméleti irodalom alapján kialakított várakozásokkal ellentétben a kiemelkedő színvonalú jogi környezetet alacsony szintű társadalmi bizalom kíséri a kritikus „causal pathway” esetünkben, mely egyben a rule of law szülőföldje is.

A kutatási terv harmadik összetevőjeként azonosítani szükséges a kiindulási elméleti keretet. Új, összehasonlító és átfogó elméleti keretet javaslunk, amely figyelembe veszi a heterogén társadalom jellemzőit, valamint a különböző etnikai csoportok hozzáférését az igazságszolgáltatáshoz.

Esetünkben az adatoknak a kezdeti elméleti keretbe való visszavezetése kettős. Először is logikai magyarázatot alakítunk ki az új elméleti megközelítésre alapozva, majd azt longitudinális elemzéssel teszteljük a beágyazott, eseten belüli esettanulmány keretében. Másodsorban a beágyazott, eseten belüli esettanulmány elemzését nagy adathalmazon történő multinomiális logisztikus regresszióval folytatjuk a hipotézisek igazolása érdekében.

A vizsgálati megállapítások értelmezhetősége terén a kvalitatív kutatási módszerek korlátjain felülkerekedve statisztikai elemzést alkalmazunk az elméleti érvek alátámasztása érdekében. A statisztikai elemzés terén a vizsgálat megállapításainak az értelmezésére létezik egy explicit kritérium, ami társadalomtudományok esetében hagyományosan egy 0,05 érték alatti szignifikancia szint. Jelen vizsgálat körében megfigyeléseinket statisztikailag akkor tekintjük számottevőnek, ha a ‘p’ szint legfeljebb 0,05. Kiemeljük azon megfigyeléseket, melyek tekintetében a ‘p’ szint legfeljebb 0,01, mivel ezen esetek még magasabb statisztikai szignifikanciát mutatnak.

A kutatási terv ötödik összetevője az, ahogyan az esettanulmányból kiindulva az elmélet irányában általánosítunk. A mi esetünkben az általánosítási folyamat kettős. Először statisztikai általánosítást végzünk a logisztikus regressziós modellekre támaszkodva, majd azt visszkapcsoljuk az esettanulmány elméleti keretéhez.

Ezt követően, a kvantitatív és kvalitatív vizsgálatok alapján analitikai módszerrel általánosítunk, majd megállapításainkat visszkapcsoljuk a társadalmi szerkezet

elméletének általános elméleti keretéhez, valamint az abban fő tényezőként szerepet kapó jogrendszerhez.

4. Az Értekezés Szerkezete

Ahhoz, hogy megválaszolhassuk a legfőbb kutatási kérdést és a társadalmi bizalom és a jogrendszer mögött meghúzódó mechanizmusokat feltárhassuk, egyszerre támaszkodtunk kvantitatív és kvalitatív kutatási módszerekre.

Mivel a fő vizsgálati kérdés a már meglévő tudományos irodalomból származik – a társadalmi bizalom és a jogrendszer közötti kapcsolat mechanizmusait keressük –, az úgynevezett „pathway” esettanulmányi vizsgálati módszerhez nyúlunk.

Vizsgálatunk kiinduló pontja a társadalmi bizalommal és jogrendszerrel összefüggő szakirodalom áttekintése, mely során azok költségcsökkentő tulajdonságát a tranzakciós költségek elmélete és a játékelmélet keretei között mutatjuk meg a 2. fejezetben.

Ezt követően 24 európai uniós tagállamot vizsgálunk, vagyis összevetjük a társadalmi bizalmat a jogrendszer két fő jellemzőjével: a pártatlansággal és hatékonysággal. A korábbi kutatási eredményekkel (DELHEY – NEWTON, 2005) összehasonlítva az összehasonlító elemzés alapján Nagy-Britannia, mint kritikus eset emelhető ki.

A 3. 4. és 5. fejezetben figyelmünk az esettanulmányra irányul. A vizsgálatot a kritikus eset keretein belül kezdjük, és először a jogi környezetre koncentrálnak. Az eredményekre tekintettel, valamint az új elméleti háttérrel – a társadalmi szerkezet elméletet – is figyelembe véve azt indítványozzuk, hogy a vizsgálatot beágyazott, eseten belüli elemzéssel folytassuk.

A belső validitás fokozása érdekében vegyes elemzési eljárásokat alkalmazunk, a „pathway” eset vizsgálatánál kvalitatív és kvantitatív módszerekhez egyaránt nyúlunk.

Ez előbbi alapja az 1950. és 2008. közötti időszak longitudinális értékelése, mely során a kisebbségi és többségi alnépességek eltérő gazdasági és társadalmi-gazdasági jellemzőit hasonlítjuk össze, miközben a 4. fejezet keretei között elemezzük azoknak a pártatlan igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését is.

Az 5. fejezetbeli kvalitatív vizsgálat részeként a 2007-es Citizenship Survey adathalmazán multinomiális logisztikus regressziót végzünk (DEPARTMENT FOR

COMMUNITIES AND LOCAL GOVERNMENT, RACE, COHESION AND FAITH RESEARCH UNIT AND NATIONAL CENTRE FOR SOCIAL RESEARCH, 2008) két modell segítségével. Az alapmodell a kontrollváltozókat tartalmazza, miközben a második modell mindig tartalmaz ezen felül egy hozzáadott változót.

Az utolsó fejezetben következtetéseinket a kvalitatív és kvantitatív eseten belüli elemzésekből vonjuk le, majd azokat visszacsatoljuk az elméleti háttérhez. A vegyes módszertani eljárásnak köszönhetően az eredményekből történő általánosítás statisztikai és analitikai érvek együttes alkalmazására épül.

Szintén az utolsó fejezetben kerül sor egy Európára történő rövid kitekintésre, mely során megmutatjuk, hogy még a minta esettanulmányának tűnő Svédország is profitálhat Nagy-Britannia tapasztalataiból.

5. Következtetések és az Értekezés Tézisei

A disszertáció célja, hogy megmutassa a jogrendszer és társadalmi bizalom viszonyában meghúzódó mechanizmusokat és feltárja a jogrendszer társadalmi bizalom-növelő hatását gátló főbb elemeket.

Minél pártatlanabb és hatékonyabb a jogrendszer, annál szélesebb körű a törvények elfogadottsága és betartása. Egyrészt ez csökkenti a tranzakciós költségeket; másrészt fokozza a társadalmi bizalmat, ami tovább mérsékli a kereskedelemmel összefüggő kiadásokat. A magasabb szintű társadalmi bizalom nyomán kevésbé van szükség komplikált szabályozásokra, mely ösztönzést teremt a jogrendszer még átláthatóbbá és hatékonyabbá tételére.

A jogrendszer és a társadalmi bizalom közötti viszony bemutatásához először a tranzakciós költségek elméletére koncentráltunk, és azzal érveltünk, hogy mind a társadalmi bizalom, mind a jogrendszer fő jellemzője azok tranzakciós költség-csökkentő tulajdonsága.

Mivel a gazdasági kölcsönhatások bizonytalan körülmények között aszimmetrikus vagy nem teljes informáltság mellett mennek végbe, az intézményi rendszer az, ami biztosítja az ex ante kötelezettségvállalások ex post teljesítését és kikényszeríthetőségét (NORTH, 1991; GREIF, 1993), melyek alapjaiban határozzák meg a piaci szereplők lehetőségeit és korlátait.

A hiteles elköteleződést befolyásoló két fő tényező a társadalmi bizalom és a formális intézmények (KEEFER – KNACK, 2005), melyeket játékelméleti szempontból vizsgáltunk.

Ezen túl a társadalmi bizalom elméleti hátterét is elemeztük. Egy új elméleti megközelítést – a társadalmi szerkezeti keretet – javasoltunk, melyben a bizalom szempontjából vizsgáltuk a társadalom jellemzőit.

FUKUYAMA (2000) és WOOLCOCK (1998:172) munkáira alapozva, illetve a külső jogérvényesítés lehetőségét is vizsgálva olyan társadalmi szerkezeti keretet hoztunk létre, melynek része a bizalom hatósugara, valamint a közösségen belüli és közösségen kívüli kapcsolatháló szintje. Mindez lehetővé tette a bizalom különböző formáinak elemzését, továbbá annak vizsgálatát, hogy szükség van-e formális külső jogérvényesítésre.

Amikor a társadalmi bizalom hiányzik egy társadalomból, a jogi keret döntő jelentőséghez jut a külső jogérvényesítésben, és ezzel együtt a hiteles elkötelezések biztosításában. Mindehhez bizonyos jellemzőkkel szükséges bírnia, ezért figyelmünk a továbbiakban a kiemelkedő színvonalú jogrendszerek elméleti hátterére irányult.

A jogszabályoknak való megfeleléshez biztosítani kell a jogrendszer legitimitását (TYLER, 2006), aminek az alapját az igazságos eljárások képezik.

Vizsgálatunk egyúttal kiterjedt a társadalmi bizalom és a jogrendszer közötti kapcsolat elméleti hátterére. A jogi intézmények két olyan, fő jellemzőjét azonosítottuk – pártatlanság és hatékonyság –, melyek befolyásolják a társadalmi bizalmat, ezért az értekezés a jogrendszer e két aspektusára koncentrált, és azok társadalmi bizalomra gyakorolt hatását vizsgálta.

Az elméleti érvelés alátámasztása érdekében az Európai Unió 24 tagállama tekintetében összehasonlító elemzést végeztünk a jogrendszer hatékonysága és pártatlansága, valamint a társadalmi bizalom vizsgálatára.

A jogrendszerek pártatlanságát a Quality of Government által alkalmazott Közigazgatási Pártatlansági Index alkalmazásával mértük, miközben a jogszabályi keret hatékonyságának értékeléséhez új mértékegységet javasoltunk: az adminisztratív terhek költségét.

Az elmélet alapján azt vártuk, hogy az adott gazdaságban a legmagasabb közigazgatási teherrel jellemezhető, és alacsonyabb szintű pártatlanságot mutató jogrendszert általában alacsonyabb szintű társadalmi bizalom övezi.

A Pearson-féle korrelációk megerősítették a kezdeti feltételezést, hogy pártatlanabb jogrendszer mellett magasabb szintű társadalmi bizalom mutatható ki. A várakozásoknak megfelelően szignifikáns negatív korreláció áll fenn az adott gazdaság által viselendő adminisztratív költségek szintje és a társadalmi bizalom szint között, vagyis minél hatékonyabb a jogrendszer, annál magasabb a társadalmi bizalom szintje.

Ugyanakkor elemzésünk kritikus esetként azonosította Nagy-Britanniát. A rule of law szülőföldjétől azt vártuk, hogy magasabb szinten áll a társadalmi bizalom. Szokatlan módon éppen ennek ellenkezőjével szembesültünk, és bár a jogi pártatlanság és hatékonyság szintjét tekintve Nagy-Britannia a legjobban teljesítő országok között található, a társadalmi bizalom szintje alig 28,50%.

Mindez azt sugallja, hogy a kiváló színvonalú jogi keret szükséges, de nem elégséges feltétele a társadalmi bizalom kialakulásának. Felvetődött a kérdés, hogy milyen egyéb tényezők szükségesek a 'jó' intézmények mellett ahhoz, hogy az emberek általánosságban véve bizalommal legyenek egymás iránt.

Az így azonosított anomália alapján Nagy-Britannia tökéletes ok-okozati „pathway” esettanulmányának bizonyult annak érdekében, hogy jobban megérthessük a társadalmi bizalom és jogrendszer között meghúzódó kapcsolatot és feltárjuk azokat a főbb elemeket, melyek akadályozzák a jogrendszer társadalmi bizalmat fokozó hatását.

A kérdés megoldását a 3. 4. és 5. fejezet célozta meg, vagyis ezek a részek adták Nagy-Britannia esetének részletes elemzését. Mivel a társadalmi tőkére koncentráló, hagyományos kutatás képtelen volt magyarázatot adni erre a paradoxonra, először a jogrendszer pártatlanságára és hatékonyságára koncentráltunk, mint a legfőbb formális intézményi tényezők társadalmi bizalom növekedés szempontjából.

Az elemzés azt találta, hogy makroszinten Nagy-Britannia kitűnő szabályozói környezettel rendelkezik, magas színvonalú közszolgáltatásokat nyújt, amivel az átláthatóság és a következetesség kiemelkedő szintje vált általánossá. Az állam jogi és közigazgatási ágazatai, valamint az ezekbe az intézményekbe vetett általános bizalom – vagyis a társadalmi bizalom kialakulásának legfontosabb tényezői (ROTHSTEIN, 2011) – szintén magas szinten állnak, amikor az 1981. és 1999. közötti időszak átlagos értékeit tekintjük.

Másrésről az éves adatok ennél vegyesebb képet mutattak, és arra utaltak, hogy e mutatók tekintetében érdemes lenne részletesebb elemzést végezni. Ugyanezen időszakon belül a társadalmi bizalom 42,5%-os szintről 28,5%-ra esett vissza (WVS,

2008), miközben az adott években jelentősen emelkedett az etnikai heterogenitás szintje (OFFICE FOR NATIONAL STATISTICS, 2013).

A 2. fejezetben bemutatott társadalmi szerkezeti keret alapján tudjuk, hogy a társadalmi bizalom lecsökken, amikor a társadalmi távolság etnikai vagy faji szempontokra visszavezethetően nőnek (ZAK – KNACK, 2001).

Ennek eredményeként azzal a javaslattal élünk, hogy folytassuk az esettanulmányt beágyazott, eseten belüli elemzés formájában, aminek a homlokterében két alnépesség áll: a kisebbségi etnikai csoportok és a többségi etnikai csoport. A következő fő kérdéseket tartottuk szem előtt az elemzés során:

1. Miért áll a társadalmi bizalom ilyen alacsony szinten a rule of law szülőföldjén?
2. A társadalmi bizalom alacsonyabb szintű-e a kisebbségi etnikai csoportok esetében, mint a többségi etnikai csoportban?
3. A kisebbségi etnikai csoportok jobban ki vannak-e téve a szegénységnek és nélkülözésnek?
4. Etnikai alapon megállapítható-e bármilyen földrajzi és társadalmi-ökonómiai koncentráció?
5. Léteznek-e nyelvi akadályok?
6. A kisebbségi és a többségi etnikai csoportok körében a pártatlan és hatékony igazságszolgáltatáshoz azonos szintű hozzáférés biztosított-e?

Azzal érveltünk, hogy a kérdések megválaszolására és a társadalmi bizalom és a jogrendszer mögötti mechanizmusok megvilágítására egy átfogó megközelítésre van szükség, mely magában foglalja a bevándorlás, az integrálódás, az egyenlőtlenség, valamint a pártatlan és hatékony igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés elemzését is. Az említett tényezőket a közösségen kívüli hálózat, a közösségen belüli hálózat, a bizalom hatósugara, valamint a formális külső jogérvényesítés iránti szükséglet szempontjából vizsgáltuk.

Elemzésünk belső validitásának az erősítése érdekében az 5. fejezetben kvantitatív elemzés eszközével is vizsgáltuk az említett tényezőket.

A 2007-es Citizenship Survey adatahalmazán multinomiális logisztikus regressziót végeztünk (DEPARTMENT FOR COMMUNITIES AND LOCAL GOVERNMENT, RACE, COHESION AND FAITH RESEARCH UNIT AND NATIONAL CENTRE

FOR SOCIAL RESEARCH, 2008). Minden elemzést két modell keretei között hajtottuk végre; az 1. modell olyan kontrollváltozókat foglalt magában, mint a nem, az életkor és a jövedelem, míg a 2. modellhez tartozott még az aktuálisan a vizsgálat tárgyát képező változó.

A kvalitatív és kvantitatív elemzések összesített eredményeként a következő következtetésekre jutottunk.

Megállapítottuk, hogy a kisebbségi etnikai közösségek jóval nagyobb mértékű társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségeknek és nélkülözésnek vannak kitéve, mint a fehér britek.

A 2. fejezetben tárgyalt elméleti áttekintésnek megfelelően a jövedelem-egyenlőtlenségek és a nélkülözés a közösségen kívüli kapcsolatokat drasztikusan visszaszorítja, így az etnikai csoportok kiemelkedő kitettsége ezeknek a tényezőknek társadalmi fragmentálódás kialakulásához vezet.

Az elemzés arra is rámutatott, hogy a kisebbségek földrajzi és társadalmi-gazdasági szempontból nagy mértékben koncentráltak, továbbá hogy az emberek a vallási és etnikai szempontból homogén háztartásokat részesítik előnyben. A statisztikai eredmények alátámasztották a kezdeti feltételezést, hogy az etnikai kisebbségek általánosságban véve kevesebb bizalommal vannak embertársaik iránt, mint a fehér brit többség, illetve az etnikai kisebbségek esetében a szomszédok felé irányuló bizalom is kisebb, mint a fehér brit közösségekben.

Összességében véve ez kulturálisan zárt közösségek kialakulásához vezet, ahol gyaníthatóan magas szintű a csoporton belüli bizalom, jóllehet ez azt is jelenti, hogy saját társadalmi köreiken kívül alacsony szintű társadalmi hálózattal rendelkeznek, azaz több különálló közösség él egymás mellett anélkül, hogy kapcsolatban lennének egymással.

Az etnikai kisebbségi csoportok esetében szintén gyakoribbak a jövedelmi egyenlőtlenségek, miközben a kedvezőtlen társadalmi-gazdasági tényezők is nagyobb mértékben érvényesülnek. Ez a két szempont – a különféle társadalmi csoportok fragmentálódása és a kisebbségek aggályos pénzügyi helyzete – a társadalmi kohézió terén egymás negatív hatásait erősítik (a korlátozott közösségen kívüli hálózatok limitálása révén) és az egész társadalmat érintő tovagyrúzó bizalomvesztési folyamatot vált ki.

Másrészről a pártatlan igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés terén felmerülő korlátok fokozottan akadályozzák a csoporton kívülre irányuló interakciókat, amennyiben a formális, külső jogérvényesítés nem biztosított.

Statisztikailag is kimutattuk, hogy a pártatlan igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés korlátozott a kisebbségi etnikai csoportok esetében, továbbá a jogérvényesítés minősége és pártatlansága is jóval alacsonyabb szinten áll a kisebbségeknél, mint a fehér brit népesség körében. Ugyanakkor a társadalmat átható bizalom sem képes jogérvényesítő eszközként működni a közösségen kívüli hálózatok hiánya miatt. A vizsgált tényezők egymás hatását erősítik, és egy széttöredezett társadalmi struktúrát hoznak létre, amelyet nem hat át a társadalmi bizalom.

5.1. Tézisek

Az elemzés eredményeként arra a következtetésre juthatunk, hogy habár makroszinten a kiemelkedő színvonalú jogi keret a társadalmi bizalom kiépítésének szükséges feltétele, önmagában nem elegendő. A társadalmi bizalom szintjének az emeléséhez további keretfeltételeknek kell teljesülniük a pártatlan igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés formájában.

Tézis₁ A magas minőségű jogrendszer makroszinten szükséges, de nem elégséges feltétele a társadalmi bizalom növelésének. További keretfeltételként teljesülnie kell a pártatlan igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésnek is annak érdekében, hogy biztosítva legyen a jogrendszer társadalmi bizalom-növelő hatása.

Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés ennél is kritikusabb szempont etnikailag heterogén társadalmaknál. A pártatlan jogrendszer elérhetőségét nem csupán a többség szintjén kell biztosítani, hanem a kisebbségi etnikai csoportok körében is.

Tézis₂ A kiegészítő keretfeltételt teremtő pártatlan igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésnek a kisebbségi és többségi etnikai csoportok szintjén egyaránt teljesülnie kell ahhoz, hogy lehetővé váljon a jogrendszer társadalmi bizalom-generáló hatása.

Amikor az etnikai sokszínűség a többségi és kisebbségi etnikai csoportok közötti nagymértékű jövedelem-egyenlőtlenséggel és szegénységgel párosul, a társadalom szociálisan fragmentálódik, ahol társadalmi szintű bizalom nem jöhet létre.

Tézis₃ A jövedelem-egyenlőtlenség és nélkülözés terén tapasztalható, kisebbségi és többségi etnikai csoportok közötti számottevő különbségek az etnikai közösségek térbeli szegregálódásával párosulva társadalmi fragmentálódást idéz elő, amely a társadalom egészében akadályozza a társadalmi bizalmat.

Ebben az esetben a pártatlan jogrendszerhez való hozzáférés igénye még lényegesebbé válik, mivel annak megléte nélkül a formális külső jogérvényesítés és az informális háttér sem biztosítja a társadalmi bizalom kiépülését.

Tézis₄ A jövedelem-egyenlőtlenségek és nélkülözés terén tapasztalható, kisebbségi és többségi etnikai csoportok közötti számottevő különbségek az etnikai közösségek térbeli szegregálódásával párosulva fokozza a kisebbségi etnikai csoportok pártatlan jogrendszerhez való hozzáféréseinek az igényét. Ez utóbbi nélkül sem a formális külső jogérvényesítés, sem a szükséges informális háttér nem adott a társadalmi bizalom kialakulásának az elősegítéséhez.

Az értekezés megállapításai fontos gyakorlati tanulságokkal szolgálnak, hiszen a bevándorlás és a jövedelmi különbségek egyaránt aktuális gazdasági kérdések.

Az eredmények ismeretében elmondható, hogy a pártatlan igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés kritikus szerepet játszik a társadalmi bizalom kialakításában, és ez fokozottan igaz akkor, amikor etnikai heterogenitás és az etnikumok közötti nagymértékű jövedelem-egyenlőtlenség van jelen. Mindez rámutat arra a tényre, hogy ha a pártatlan jogrendszerhez minden etnikum egyenlően fér hozzá, legyőzhetőek a heterogén társadalom által támasztott kihívások, és fokozható a társadalmi bizalom szintje.

6. Lehetséges Jövőbeli Kutatási Irányok

További kutatásokra van szükség annak megértésére, hogy milyen módon javítható az etnikai csoportok jogrendszerhez való hozzáférése a gyakorlatban. „Best practice”-ek kialakítása nagymértékben megkönnyítené az állami apparátus társadalom bizalomnövelő hatásának a kiaknázását.

A posztdoktori kutatás további kiinduló pontja lehet az adatállományok többszintű regressziós modellek építésére történő felhasználása. A kontextuális hatások elemzésbe ilyentán történő bevonása kifinomultabb eredményekhez vezethet, mint a jelenlegi megközelítés. A dolgozat az 5.3 és 5.4 fejezetekben tesz minderre kísérletet a logisztikus regressziós modellek régiós felbontásban történő használatával és az eredmények összehasonlításával.

Szintén érdekes lesz látni hogyan alakul Svédország esete a jövőben. Pár év múlva – amikor már részletes adatok állnak rendelkezésre – nagyszerű alapot adhat majd egy mély elemzésnek. Remélhetőleg kimerítő választ kaphatunk rá, hogy a bizalom-befolyásoló tényezőkben bekövetkezett változások hogyan módosították a társadalmi bizalmat egy olyan országban, ahol a világ egyik legmagasabb bizalom szintje volt megtalálható kiindulási pontként.

Irodalomjegyzék

- Aoki, M. (2007): Endogenizing Institutions and Institutional Change. *Journal of Institutional Economics*, 3(1), pp. 1-31.
- Bingham, T. (2010): *The Rule of Law*. Penguin Books Ltd, England.
- Boettke, P. J. – Coyne, C. J. – Leeson, P. T. (2008): Institutional Stickiness and the New Development Economics. *American Journal of Economics and Sociology*, 67(2), pp. 331-358.
- Delhey, J. – Newton, K. (2005): Predicting Cross-National Levels of Social Trust. Global Pattern or Nordic Exceptionalism? *European Sociological Review*, 21(4), pp. 311-327.
- Department for Communities and Local Government, Race, Cohesion and Faith Research Unit and National Centre for Social Research (2008): Citizenship Survey, 2007-2008 [computer file]. 6th Edition. Colchester, Essex: UK Data Archive [distributor], SN: 5739 , <http://dx.doi.org/10.5255/UKDA-SN-5739-1>
- Eckstein, H. (1975): *Case Studies and Theory in Political Science*. In: Greenstein, F. I. – Polsby, N. W. (eds.): *Handbook of Political Science. Political Science: Scope and Theory*. Volume 7, MA-Addison Wesley, Reading, pp. 94-137.
- Fukuyama, F. (1995a): *Trust*. Basic Books, New York.
- Fukuyama, F. (1995b): Social Capital and the Global Economy, *Foreign Affairs*, 74(5), pp. 89-103.
- Fukuyama, F. (2000): *The Great Disruption: Human nature and the Reconstitution of Social Order*. Simon and Shuster. New York.
- Fukuyama, F. (2012): *The Origins of Political Order*. Profile Books, London, United Kingdom, pp. 245-436.
- Gerring, J. (2007): Is There a (Viable) Crucial-case Method? *Comparative Political Studies*, 40(3), pp. 231-253.
- Greif, A. (1993): Contract Enforceability and Economic Institutions in Early Trade: The Maghribi Traders' Coalition. *The American Economic Review*, 83(3), pp. 525-548.
- Hámori, B. (2003): *Érzelemgazdaságtan - A közgazdasági elemzés kiterjesztése*. [Economics of Emotions – The Extension of Economic Analysis] Kossuth Kiadó, Budapest.
- Hodgson, G. M. (1998): The Approach of Institutional Economics. *Journal of Economic Literature*, 36(1), pp. 166-192.

- Keefer, P. – Knack, S. (2005): *Social Capital, Social Norms and the New Institutional Economics*. In: Ménard, C. – Shirley, M. M. (eds): *Handbook of New Institutional Economics*. Springer, Netherlands, pp. 701-725.
- La Porta, R. – Lopez-de-Silanes, F. – Shleifer, A. – Vishney, R. W. (1997): Trust in Large Organizations. *American Economic Review*, 87(2), pp. 333-338.
- Levi, M. (1998): *A State of Trust*. In: Braithwaite, V. – Levi, M (eds.): *Trust and Governance*. New York, Russell Sage Foundation, pp.77-101.
- McDermott, R. (2002): Experimental Methods in Political Science. *Annual Review of Political Science*, 5, pp. 31-61.
- North, D. C. (1991): Institutions. *Journal of Economic Perspectives*, 5(1), pp. 97-112.
- Office for National Statistics (2013): 2011 Census Analysis, Immigration Patterns of Non-UK born Populations in England and Wales in 2011. [Online] Available at www.ons.gov.uk accessed on 24.10.2012.
- Putnam, D. R. (1993): *Making democracy work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton University Press, Princeton.
- Rose-Ackerman, S. (2001): Trust, Honesty and Corruption: Reflections on the State-Building Process. *Archives Europeennes de Sociologie*. 42(3), pp. 526-551.
- Rothstein, B. (2005): *Social Traps and the Problem of Trust*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Rothstein, B. (2011): *The quality of government*. The University of Chicago Press, USA.
- Rothstein, B. – Stolle, D. (2003): *Social Capital, Impartiality and the Welfare State: An Institutional Approach*. In: Hooghe, M. – Stolle, D. (eds.): *Generating Social Capital: The Role of Voluntary Associations, Institutions and Government Policy*. Palgrave Macmillan, New York, pp. 191-210.
- Tyler, T. R. (2006): *Why People Obey The Law*, Princeton University Press, Princeton and Oxford.
- Uslaner, E. M. (1999): *Democracy and Social Capital*. In: Warren, M. E. (Ed.): *Democracy and Trust*. Cambridge University Press, Cambridge, pp. 121-151.
- Uslaner, E. M. (2002): *The Moral Foundations of Trust*. Cambridge University Press, New York.
- Whiteley, P. F. (2000): Economic Growth and Social Capital. *Political Studies*, 48(3), pp. 443-466.
- Woolcock M. (1998): Social Capital and Economic Development: Toward a Theoretical Synthesis and Policy Framework. *Theory and Society*, 27(2), pp. 151-208.

- WVS (2008), World Values Survey. Values Surveys Databank, *Most people can be trusted A165*, 1999, [Online] www.worldvaluessurvey.org accessed on 24.02.2012.
- Yin, R. K. (2009): *Case Study Research, Design and Methods*. Fourth Edition. Applied Social Research Methods Series, Volume 5. SAGE, United States of America, pp. 1-96.
- Zak, P. J. – Knack, S. (2001): Building Trust: public policy, interpersonal trust and economic development. Working paper 25055. [Online] Available at <http://www.mpra.ub.uni-munchen.de> accessed 11.11.2011.

A Szerző Tudományos Tevékenysége



DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR
PUBLIKÁCIÓK



Iktatószám: DEENKÉTK/192/2014.
 Tételszám:
 Tárgy: Ph.D. Publikációs Lista

Jelölt: Hodosi Anett
 Neptun kód: XMZ08O
 Doktori Iskola: Közgazdaságtudományi Doktori Iskola
 Mtm azonosító: 10032545

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (4)

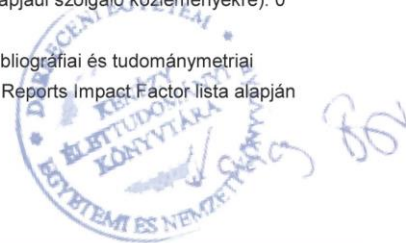
- Hodosi A.:** Hitelesség mint a tranzakciók kulcsa, avagy a jogrendszer és a társadalmi bizalom szerepe.
Társadalomkutatás. 31, 163-175, 2013. ISSN: 0231-2522.
- Hodosi A.:** A bevándorlás társadalmi bizalomra kifejtett hatása az Egyesült Királyságban.
Társadalomkutatás. 31 (1), 25-39, 2013. ISSN: 0231-2522.
 DOI: <http://dx.doi.org/10.1556/Tarskut.31.2013.1.3>
- Hodosi, A.:** The effects of immigration on the socio-economic landscape of the United Kingdom.
EJES. 3 (2), 121-139, 2012. ISSN: 2068-651X.
- Hodosi A.:** A bizalom mint költségcsökkentő tényező.
Competitio. 10, 74-85, 2011. ISSN: 1588-9645.

A közlő folyóiratok összesített impakt faktora: 0

A közlő folyóiratok összesített impakt faktora (az értekezés alapjául szolgáló közleményekre): 0

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2014.08.15.



Cím: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1. □ Postacím: 4010 Debrecen, Pf. 45. □ Tel.: (52) 518-600
 E-mail publikaciok@lib.unideb.hu □ Honlap: lib.unideb.hu

Díjak és Ösztöndíjak

Campus Hungary Ösztöndíj – Kutatói (2014. május – 2014. szeptember)

Helye: Interdisciplinary Centre of the Social Sciences, University of Sheffield, Egyesült Királyság,

Kutatáavezető: Professzor Colin C. Williams

Apáczai Csere János Doktoranduszi Ösztöndíj (2013. március – 2014. március)

Campus Hungary Ösztöndíj – Rövid Tanulmányút (2014. január – 2014. február)

Helye: School of Languages and Cultures, University of Sheffield, Egyesült Királyság,

Kutatáavezető: Professzor Janice Windebank

Campus Hungary Ösztöndíj – Rövid Tanulmányút (2013. november – 2013. december)

Helye: Quality of Government Institute, University of Gotheborg, Svédország,

Kutatáavezető: Professzor Bo Rothstein

Campus Hungary Ösztöndíj – Szakmai Gyakorlat (2013. június – 2013. október)

Helye: Interdisciplinary Centre of the Social Sciences, University of Sheffield, Egyesült Királyság,

Kutatáavezető: Professzor Colin C. Williams

XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia – Gazdaságelméleti szekció: III. Helyezés, 2009.

Folyamatban Lévo Publikációk:

Hodosi, A. (2014 – publikálás várható ideje): Perceptions of Irregular Immigrants' Participation in Undeclared Work in the United Kingdom, *International Journal of Society and Social Policy – Elbírálás alatt*

Windebank, J. – Hodosi, A. (2014 – publikálás várható ideje): The Informal Economy in France – *Tudományos Cikk*

Williams, C. – Hodosi, A. (2014 – publikálás várható ideje): Paid favours in the United Kingdom – *Tudományos cikk*

Williams, C. – Hodosi, A. (2014 – publikálás várható ideje): Undeclared work in the European Union – *Tudományos cikk*

Konferencia és OTDK előadások:

- 2013 'Immigration and Social Trust in the United Kingdom'
12th GEP (Globalisation and Economic Policy) Postgraduate Conference,
Nottingham, Egyesült Királyság
- 'The Effects of Immigration on Social Trust in the United Kingdom'
9th EBES (Eurasia Business and Economics Society) Conference, Róma,
Olaszország
- 2012 'Administrative Burdens and Interpersonal Trust'
ISNE, 9th Irish Society of New Economists Conference, Cork, Írország
- 'Public Sector Innovation Affecting Businesses in the United Kingdom'
European Commission Workshop on INNO-GRIPS Policies Supporting
Innovation in Public Service Provision, Bécs, Ausztria
- 2009 'Együttműködés a gazdaságban'
XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia, Gazdaságelmélet
szekció, 2009
- 2008 'Együttműködés a gazdaságban'
XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia - Regionális
Forduló, Debrecen
- 2007 'Cauchy's Functional Equations in Economics'
3rd International Students Conference on Analysis, Szczyrk, Lengyelország

Egyéb publikációk:

- 2008 'Együttműködés a gazdaságban'
XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Dolgozat
- 'Hosszú-távú, együttműködésen alapuló gazdasági kapcsolatok
elemzése', Debreceni Egyetem, Közgazdaságtudományi Kar,
Diplomamunka